

[C. F. Sørensen.]

frem, ikke gennem blodige Revolutioner eller Borgerkrige, men gennem aandelig, politisk og økonomisk Dygtiggørelse til nu at kunne gennemføre en Forfatning, der giver lige Adgang og lige Ret for Kvinder som for Mænd, der er fyldt 23 Aar, til at være medbestemmende om deres Lands Forhold.

I 1915 afskaffede det danske Folk Privilegiernes Grundlov af 1866 og gav Kvinder og Tyende Valgret. I 1939 afskaffer det danske Folk Grundloven af 1915, hvorefter det med Folketinget ligeberettigede Lands-ting endnu er tilbage. Grundloven af 1939 er ikke skrevet, som vi Socialdemokrater vilde skrive den ud fra en socialistisk Grundopfattelse, men det er en Grundlov, hvorunder det danske Folk fra de højeste til de ringeste kan leve og virke som frie Borgere. Paragraf efter Paragraf er Befolkningens politiske, økonomiske og aandelige Rettigheder og Pligter forankret. Jeg mener, at jeg med Tilslutning af et stort Flertal i Befolkningen i Dag kan sige: Danmarks Riges Grundlov af 1939 er skrevet af en frisindet Regering, skrevet i Folkets Navn under Løsenet: Danmark for Folket!

Hauch: Selv om det ikke er min Hensigt at komme ind paa en udførlig historisk Udredning af Forfatningsforholdenes Udvikling her i Landet, er der dog visse Ting i Forbindelse hermed, som jeg finder det ønskeligt og naturligt at pege paa ved Indledningen af Forfatningssagens Behandling her i Tinget. Naar man har gennemlæst Fortrykket om Forhandlingerne i Folketinget og i øvrigt fulgt Bladenes Behandling af Sagen i de sidste Uger, maa man faa det Indtryk, at efter at Sagen er færdigbehandlet i Folketinget og Afstemningen har givet Grundlovsforslaget den Form, det nu har faaet — ja, saa er der egentlig ikke mere at forhandle om.

Det er muligt, at denne Opfattelse er Udtryk for det, der vil ske, men reelt og forfatningsmæssigt — deri vil den højtærede Statsminister være enig med mig — er det ikke rigtigt. Landstinget skal jo, dette være sagt i al Beskedenhed, ogsaa vedtage Forfatningsforslaget, før et saadant Forslag kan blive Grundlov i Danmark, og saa er der endda den egentlige Skærsild: Folkeafstemningen tilbage, før den Lyksalighedstilstand for den politiske Udvikling her i Landet kan indtræde, som Føreren, Det konservative Folkepartis Formand i Folketinget, tror og haaber paa, naar Danmarks Befolkning kan komme til at

leve under en Grundlov af det Udseende, som det foreliggende Forslag har.

I de 21 Aar, jeg har haft den Ære at være Medlem af dette høje Ting, har vi altid under skiftende Forhold — og det gælder alle fire Partier — gjort de Sager, der blev os forelagt, til Genstand for en saglig Forhandling og en rolig, besindig Behandling i Udvalgene. Saaledes føler jeg mig overbevist om, at det nu forelagte Forslag om dette høje Tings Afskaffelse ogsaa vil blive behandlet.

I Grundloven af 5. Juni 1849 var Valgretsaldere: ens for begge Rigsdagens Ting, 30 Aar, og Vælgerne skulde have egen Dug og Disk, som det hedder. Dette sidste, at Adgangen til at øve Indflydelse paa Landets Styrelse skulde være knyttet til den Soliditet i Tilværelsen, det giver at have Hjem og Virksomhed, er jo noget, som man ogsaa kan høre gjort gældende af mange forstandige Folk i vore Dage. I øvrigt var Junigrundloven i sin Oplysning langt friere end almindeligt for Forfatninger i monarkiske Lande for 90 Aar siden. Den almindelige Valgret var den højeste Domstol for Medlemmerne af begge Rigsdagens Ting.

Jeg skal ikke komme ind paa en Om- tale af de Forhold og Begivenheder, som førte til Ændringer i Landets Forfatning i den følgende Tid og endte med Forfatningen af 1866, som Befolkningen levede under indtil 1915. Denne Forfatnings Indskrænkning i den almindelige Valgrets Indflydelse ved Valgene til Landstinget førte, som rimeligt var, ud i en standende Strid om den almindelige Valgrets Tilbageerobring af Junigrundlovens Rettigheder. Efter Parlamentarismens Sejr ved Systemskiftet i 1901 aabnedes der Mulighed for at faa Junigrundlovens Rettigheder tilbage.

I denne Forbindelse har det nogen Interesse at minde om, at Folketingsmand Rode i den overordentlige Rigsdagssamling 1909 indbragte et Forslag til Ændringer i Grundloven. Dette Forslag kom ikke til Behandling, men i Rigsdagssamlingen 1909 — 10 fremsatte baade Socialdemokratiet og Det radikale Venstre Forslag til Grundlovsændringer, og det er Umagen værd at gennemlæse Forhandlingerne herom i Samlingen 1909—10. Det er navnlig af Interesse at erfare, med hvilken Kraft og Klarhed Ove Rode argumenterede angaaende Spørgs- maalet om eet eller to Kamre. Jeg anbefaler virkelige Liebhaveere at ofre et Par Timer paa at gennemlæse disse Forhand- linger; der er i Virkeligheden meget at lære af dem, noget, som man maaske